

Мулик Т.О., к.е.н., доцент

Федоришина Л.І., к.і.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ БІОПАЛИВ В УКРАЇНІ

Розвиток виробництва біопалива рано чи пізно стане одним із пріоритетів української влади, оскільки це питання пов'язане не лише з енергетичною безпекою країни, але й з розвитком суміжних секторів економіки - сільського господарства та машинобудування. Особливо актуальним це питання є сьогодні, коли перед Україною досить гостро постала проблема енергетичної безпеки і дефіциту енергетичних ресурсів.

Тому, на нашу думку, актуальним є дослідження економічних механізмів стимулювання раціонального енергоспоживання та виробництва альтернативних видів палива, серед яких одним з найбільш дієвих може бути податкове регулювання.

Податкове регулювання – це заходи непрямого впливу на економіку, економічні і соціальні процеси шляхом зміни видів податків, податкових ставок, встановлення податкових пільг, зменшення або збільшення податкового навантаження, відрахувань до бюджету. [1]

Від обґрунтованості податкової політики, раціональності формування податкового механізму, його спрямованості на стимулювання підприємницької активності та формування сприятливого інвестиційного клімату значною мірою залежать темпи економічного росту економіки в цілому та окремих її галузей.

До інструментів податкового регулювання належать: податкові кредити; податкові канікули; податкова амністія; відстрочка сплати податку; податкові пільги; податкові знижки; спеціальні податкові режими.

Дослідження інструментів податкового регулювання в сфері виробництва та споживання біопалив в Україні, здійснювалось на основі податкового

законодавства та законодавства, що регулює діяльність виробників біопалив.

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про альтернативні види палива» одним з організаційно-економічних заходів щодо стимулювання виробництва (видобутку) та споживання альтернативних видів палива є надання юридичним і фізичним особам податкових пільг для стимулювання розробок і впровадження нових технологій, обладнання, матеріалів у процесі виробництва (видобутку) альтернативних видів палива. [2]

Сьогодні на ринку біопалив в Україні функціонують такі групи суб'єктів, які можуть бути потенційними користувачами податкових преференцій: особи, що виробляють біопаливо; особи, що споживають біопаливо; особи, що постачають сировину для виробництва біопалива; особи, що забезпечують технікою та обладнанням процес виробництва біопалива; особи, що інвестують у виробництво біопалива.

Аналіз норм Податкового та Митного кодексів України показав, що суб'єкти ринку біопалив користуються пільгами з таких податків: податку на прибуток; податку з доходів фізичних осіб; мита; податку на додану вартість; акцизного податку; земельного податку.

Всі пільги, які задекларовані в законодавстві [3] можна згрупувати за такими напрямками: пільги на ввезення енергоефективного обладнання; пільги, що пов'язані із впровадженням енергоефективних технологій; пільги для стимулювання виробництва та використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Слід відзначити, що хоча в сфері виробництва біопалив починаючи з 2000-го року прийнято чимало нормативних актів, активізація на ринку та дія податкових преференцій розпочалась із 2010-го року. Так, учасники ринку мають змогу з 01.01.2010 року скористатися цілим рядом фіскальних та податкових преференцій з нарахування і сплати окремих податків. По частині з них дія пільг не має терміну обмеження по інших – пільги встановлені на визначений період.

В результаті дослідження встановлено, що:

- серед суб'єктів біопаливного ринку податкові преференції передбачені для виробників, споживачів біопалива та осіб, що забезпечують технікою та обладнанням процес виробництва біопалива. Менше вони стосуються інвесторів, а для осіб що постачають сировину, взагалі не передбачені;

- по 6 – ти загальнодержавних податках, із 18 встановлених Податковим кодексом, передбачені пільги для суб'єктів ринку біопалив;

- потенційними податками по яких також можуть бути передбачені пільги є: екологічний податок, збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, збір за першу реєстрацію транспортних засобів.

На нашу думку, крім пільг що передбачені діючим законодавством для виробників та споживачів біопалив, доцільно також передбачити альтернативні інструменти податкового регулювання в сфері раціонального споживання енергоресурсів. В напрямку стимулювання споживачів енергоресурсів та розробників і виробників у сфері раціоналізації енергоспоживання.

Таким чином, податкове регулювання відіграє важливу роль у розвитку виробництва та споживання біопалив в Україні. Проте необхідно пам'ятати, що підтримка даної галузі має здійснюватись комплексно із залученням інших економічних стимулів та важелів. Серед яких, пільгові кредити, формування сприятливого інвестиційного середовища, фінансування державних програм розвитку галузі біоенергетики, виділення дотацій та субсидій для суб'єктів ринку біопалив тощо.

Список використаних джерел

1. Податковий менеджмент: [підруч.] / Ю.Б.Іванов, А.І.Крисоватий, А.Я.Кізима, В.В.Карпова. – К.: Знання, 2008. – 525 с.

2. Про альтернативні види палива: Закон України від 14.01.2000 № 1391-XIV.

3. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]– режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)